

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 14. juni 2011 truffet vedtak i

Sak nr: 45/11 (arkivnr: 201100272-10)

Saken gjelder: Klage fra A på sorenskriver B ved X tingrett.

Utvalgsmedlemmer: Unni Sandbukt (leder)
Randi Grøndalen
Svein J. Magnussen
Bjørg Tørresdal
Jeppe Normann

Offentlighet: I medhold av offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13, er klagers navn unntatt fra offentlighet. For øvrig er vedtaket offentlig, jf. offentleglova § 3.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder saksbehandlingen og misnøye med rettsavgjørelsen.
2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor sorenskriver B.

Innledning:

A har i brev av 22. februar 2011 klaget på sorenskriver B ved X tingrett. Klagen gjelder blant annet dommeratferd og forlikspress. Klagen, er forelagt B, og han har i brev av 29. mars 2011 uttalt seg til klagen. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra advokat C (prosessfullmektig).

Saksfremstilling:

Bakgrunnen for klagen er to saksforberedende møter i sak etter barneloven. Møtene ble avholdt 8. september 2010 og 14. januar 2011 og ble administrert av sorenskriver B. Klagers motpart i saken ble representert av advokat C.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Sorenskriver B skulle ikke ha behandlet saken fordi han er omgangsvenn med motpartens prosessfullmektig, advokat C. B utøvde for øvrig et utilbørlig press på ham for å få i stand et forlik. I tillegg nektet dommeren å utsette saken, selv om han ikke hadde advokat, og han fikk ikke anledning til å redegjøre for sine argumenter. På bakgrunn av Bs opptreden og uttalelser, følte han seg tvunget til å gå med på forliket. Sorenskriveren fremsto (særlig i det siste møtet) som partisk, og han hadde en sterk mistanke om at dommeren satt inne med informasjon som ikke kom fram i retten. Sorenskriver B har brutt flere av de etiske prinsippene for dommeratferd: Dersom det er riktig at sorenskriver B er omgangsvenn med advokat C, er punkt 2 om uavhengighet brutt. Under enhver omstendighet fremsto B som partisk under begge de saksforberedende møtene, jf. etiske prinsipper pkt 3. Ut fra bevisene i saken burde B ha sett at det ikke var det beste for barna å bo hos mor. Han la dessuten vekt på utenforliggende hensyn i saken. Bs opptreden under de to møtene har svekket hans tillit til domstolene, jf. punkt. 4. Prinsippet om likebehandling ble tilsidesatt ved at dommeren ikke lot ham slippe til med opplysninger om mors omsorgsevne.

Innklagede – sorenskriver B – har i hovedsak vist til følgende:

Klagen gjelder et rettsforlik inngått i rettsmøte 14. januar 2011. Gyldigheten av rettsforlik kan overprøves etter tvisteloven § 19-12. Klagen må derfor avvises fordi den faller utenfor utvalgets kompetanse, jf. domstolloven § 236. Klagen bygger på uriktig faktagrunnlag og det er grunn til å anta at det er en utenforstående ("vinkelskriver") som har skrevet den.

Han bestrider at han har opptrådt i strid med god dommerskikk i forbindelse med rettsmøtene. Det er videre en grov og uriktig insinuasjon fra As side å anføre at han og advokat C har snakket om saken forut for rettsmøtet. C har i flere år vært advokat i X, og de kjenner hverandre godt, men det avvises som "direkte tøy" at de er omgangsvenner.

A var for øvrig kjent med at retten skulle avholde hovedforhandling i saken dersom partene ikke ble enige under det saksforberedende møtet og hadde selv varslet at han ville møte uten prosessfullmektig.

Det ble ikke utøvd utilbørlig press for å få i stand et forlik. Han forlot rettsmøtet mens partene forhandlet og ble hentet av advokat C da partene hadde blitt enige om et forlik.

Motpartens prosessfullmektig – advokat C – har i hovedsak vist til:

Klager har en svært ensidig og mangelfull fremstilling av de viktigste forhold i saken. Dette gjelder blant annet anførselene om manglende omsorgsevne hos mor og at det ikke er dokumentert mangler ved klagers omsorg.

Han avviser at han og sorenskriver B er omgangsvenner. Han avkrefter også at han og sorenskriver B skal ha hatt samtaler om saken utenom rettsmøtene. Det ble aldri utøvd noe utilbørlig press fra sorenskriver Bs side. Han forsøkte å megle mellom partene med forskjellige vinklinger, og i det siste rettsmøtet lot han partene og advokat C være alene for å diskutere saken.

Klager fikk anledning til å fremme sine synspunkter, og det er ikke grunnlag for å si at B trumfet gjennom sin egen oppfatning eller trakk inn irrelevante saksforhold.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget, men ingen av dem har bedt om å få avgi muntlig forklaring, jf. domstolloven § 238 annet ledd. Tilsynsutvalget har ikke funnet grunn til å pålegge noen av partene å forklare seg for utvalget.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstolloven § 236 første ledd. Utvalget kan imidlertid ikke vurdere forhold som kan brukes som grunnlag for anke, jf § 236 tredje ledd.

Flere av innsigelsene mot sorenskriver Bs behandling av saken er rettet mot innholdet i rettsforliket og saksbehandling forut for inngåelsen av forliket. Dette gjelder blant annet anførselene om dommerens habilitet, at han nektet å utsette saken og at dommeren la vekt på utenforliggende hensyn. Disse anførselene kan brukes som grunnlag for anke til høyere rettsinstans og kan derved ikke vurderes av Tilsynsutvalget. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder saksbehandlingsfeil og rettsforlikets innhold.

Det er videre anført at sorenskriver B opptrådte partisk og forutinntatt, og at han utøvde utilbørlig press på klager for å få i stand et forlik. Dette er forhold som utvalget kan vurdere.

I forarbeidene til domstolloven kap 12, er det nærmere beskrevet hva som skal være retningsgivende for utvalgets vurdering av dommeratferd.

Utvalget viser bl.a. til Ot.prp. nr. 44 side 199 hvor følgende er uttalt:

”God dommerskikk har å gjøre med hvordan en dommer utfører sine oppgaver. God dommerskikk er knyttet til en rekke forhold. For det første vil dommerens opptreden i retten være gjenstand for vurdering. I den forbindelse kan spørsmål om møteledelse, opptreden overfor parter, vitner og andre aktører være av betydning. Videre vil spørsmål om brudd på god dommerskikk kunne komme inn i forbindelse med vurdering av hvordan saksbehandlingen utføres, herunder om dommeren opptrer sendrektig, er dårlig forberedt til møter og mangler organisering av forberedelsen til rettsmøter osv. ”

Det fremgår videre av forarbeidene at en viktig rettesnor for Tilsynsutvalget, er om det er påvist forhold som er egnet til å svekke tilliten til domstolene og dommerne.

I etiske prinsipper for dommeratferd pkt 3, er det nærmere beskrevet hva som ligger i begrepet upartiskhet. Av relevans for denne saken nevnes avsnitt tre og fire, hvor følgende er nedfelt:

”En dommer skal utøve dommergjerningen uten forutinntatte holdninger.

Dommeren skal aktivt legge forholdene til rette for minnelige løsninger, men partene skal ikke ustettes for press til å inngå forlik.”

Det er uheldig dersom en part sitter igjen med inntrykk av at saken ikke er håndtert i samsvar med god dommerskikk. En dommer bør derfor være bevisst på hvordan han eller hun opptrer i retten.

For at Tilsynsutvalget skal konkludere med at en dommer skal gis kritikk eller advarsel, må det påvises konkrete forhold, for eksempel krenkende uttalelser eller annen utilbørlig opptreden, og det må være sannsynliggjort at det som er anført har skjedd.

I denne saken er det verken anført eller påvist at dommeren har kommet med krenkende eller upassende utsagn. Det er heller ikke sannsynliggjort at han har opptrådt partisk og forutinntatt eller utøvet forlikspress. Tilsynsutvalget viser blant annet til at klagers anførsler er bestridt av innklagede, og at innklagedes versjon av saken er bekreftet av advokat C. Utvalget legger videre vekt på opplysningen om at sorenskriver B ikke var til stede da partene diskuterte en minnelig løsning og kom til enighet.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor sorenskriver B.

Tilsynsutvalget finner imidlertid grunnlag for å kommentere sorenskrivers Bs skriftlige innlegg i saken. All korrespondanse i klagesaken oversendes partene, og klager har i samsvar med utvalgets rutiner mottatt Bs klagetilsvar. Dette er bakgrunnen for at utvalget ønsker å komme med enkelte merknader til Bs uttalelse. ”

Utvalget viser blant annet til følgende punkter:

Side 1,II, 2. avsnitt:

”Jeg våger også den påstand at klagen ikke er ført i penn av A, men av en utenforstående som ikke har vært til stede.”

Side 6,4. avsnitt:

”Jeg ber om at Tilsynsutvalget merker seg ortografien i sms fra A-hvilket står i sterk diskrepans til klagen og underbygger videre min antakelse om at det er en utenforstående som har skrevet klagen for ham.”

Side 9, V, 1. avsnitt:

Det er ukjent for meg hvorfra A og den som har skrevet for ham, har hentet opplysningene om at advokat C og undertegnede er omgangsvenner. Dette er direkte tøy.”

Side 10, 7.og 8. avsnitt:

”Deretter forlot han rettslokalet nærmest i rent raseri og syntes å være i mental ubalanse. Jeg så da klager i ”fri dressur” og gjorde meg da opp en oppfatning at det ville være helt uforsvarlig om rettsforliket hadde fått et annet utfall. Samtidig gjorde jeg meg også tanker omkring fremtidig samarbeid mellom partene når den ene parten avslørte et slikt eksplosivt sinne.”

Til slutt i Bs uttalelse er følgende bemerket om klager:

”Jeg må avslutningsvis få gi uttrykk for at man føler at man står nokså ubeskyttet når man utsettes for den type grove og uriktige fremstillinger som gis. En del av det skriftlige materialet som foreligger-og som er referert ovenfor- skaper vel et ganske klart bilde av A og hans personlighet. Det er også merkverdig at han ikke har greid å oppfatte hva som var budskapet fra den sakkyndige, psykolog D.”

Tilsynsutvalget forventer at dommere som innklages for utvalget omtaler motparter med respekt og svarer saklig og relevant i forhold til det klagen gjelder, selv om de opplever klagen som uriktig eller urimelig. Dommere bør ha en profesjonell innstilling til å bli innklaget for Tilsynsutvalget og bør avstå fra denne type karakteristikk og beskyldninger.

Tilsynsutvalget har adgang til å ta mulige kritikkverdige forhold opp til vurdering av eget tiltak, og vil bemerke at slike forhold kan være grunnlag for en egen sak.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder feil ved saksbehandlingen og innholdet i rettsforliket.
2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor sorenskriver B.